Fırsatçılıkla Unutulan Eşitlik

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1.Fırsatçılık

Fırsatçılık, olaylardan bencil avantajlar sağlamadır. Fırsatçılık, kendi çıkarlarını her şeyin önüne çıkramadır. Fırsatçılık, akraba koruma politikasıdır. Fırsatçılık, ahbap kapitalizmidir.
Fırsatçılık, kendi ve yancıların dışında kalanların karşılaşacağı sorunlara ve sonuçlara bakmadan yapılan uygulamalardır.

Fırsatçılar, çıkarcı öz ilgi alanınca motive olurlar. Fırsatçılık, yaygın olarak siyasal alanda politik tercihlerde kullanılır. Fırsatçılık, var olan koşullardan kendi çıkarları yönünde yararlanma adına; fırsat varken kişisel çıkarları diğer çıkarların önüne almadır.

Fırsatçılar, yaptıkları çıkarcı girişimlerini örtbas etmek için "pratikte fırsatları değerlendirmek" gibi etik olmayan bir gerekçe üretirler.

2.Fırsatçılık ve Kimlikçi Ahlak

Ahlak, temelde neyin doğru veya yanlış sayıldığı-sayılması gerektiğidir. Ahlak, bağlamlı değerlendirmeler "doğru ve yanlış" algısı üzerinden yapılır. Doğru ve yanlışın öznelliği, ahlakiliğin ölçütü, davranışların ve düşüncelerin haklılığı-haksızlığı konularında düşünceler tümeli ahlak iklimiyle açıklanır.

Çünkü; e "iyi, kötü, doğru, yanlış, bilgelik, erdem, suç ve adalet" sözcükleri ahlak öğretileriyle betimlenip yorumlanır.

Kimlikçi ahlak, bir grubun ve bir topluluğun gezegene, yaşama, maddi ve manevi olgulara ve olaylara çıkarcı tavırlarını içerir.

Toplumsal yapıda; tarikatlar ve kimlikçi ideolojiler yaşam tarzları, manevi iklim ritüellerinde, ekonomik, istihdam, eğitim ve kültür olgularında kendi görüşlerine göre davrandıkları için kimlikçi bir ahlak anlayışını benimsemiş olur.

3.Kimlikçi Ahlaklı Fırsatçılığın Sonuçları

Kimlikçi ahlakla fırsatçılık birleşince;

- Kamusal denetim kontrol mekanizmaları zayıflar.
- Finansman yapıları açık ve denetlenebilir olmaktan uzaklaşır.
- Kamusal alanlarda kendi görüşlerinin benimsenmesini ister.
- Bir şeyin önemi kendi bakışlarına göre belirlenir.
- Yancı ve yandaş yararı öne çıkar.
- Yalan haberler çoğalır.
- Ahlaki iklim lekelenir.
- Sosyal adalet örselenir.
- Etiksizlik normalleşir.
- Eşitsizlik artar (Manza, 2020).
- Paylaşım sorunu artar.

- Kamudan alınan özel ihaleler artar.
- Kamusal işlev azalırken özel sektörün kuşatmacı ve fırsatçı etkisi artar.
- Kolaycı kısa yoldan maddi rantiyeler çoğalır.
- Muhafazakarlık değil; tutuculuk artar.

4.Fırsatçılık, Adıma Değil; Adama Bakar

Fırsatçılığın yasallık ölçütü bireysel çıkarlar üzerine olduğundan; "yasa"lara göre değil; "adam"lara göre yaptırımlar uygulanır. Fırsatçılıkta, adıma ceza verilirken; adama göre cezasızlık yaygındır. Çünkü; fırsatçılıkta kendi görüşüne uymayan durumlara yasak koyma egemendir.

Anadolu otantikte; çıkarcılara menfaatçi, bedavacı ve beleşçi denir. "Menfaat dünyası" güzellemesiyle çıkarcılık, sosyal baskıyla "işini bilme" üzerine kuruludur (Mardin, 2017). Fırsatçılık, beton aşkından beslenirken; parti devlet görür.

5.Yargı ve Vargıda Fırsatçılık ve Demokratik Hürriyetler

Fırsatçılıkta, her durum kendi lehine bir fırsat olarak görülür. ÇünkÜ; fırsatçılar, güç durumlarda, davranışlarını ahlak ve etik kurallarına göre uygulama yerine; çıkarlarına uyacak biçimde davranırlar. Kimliklerden, bağımsız, "eşit yurttaş" bilinci fırsatçılığı önlemede ve yok etmede olmazsa olmaz bir yaklaşım olacaktır.

Anılan yaklaşım için farklı, özel ve özgü politik uygulamalara gerek yoktur. Zira var olan TC Anayasa'sının din ve vicdan hürriyet (24) düşünce ve kanaat hürriyeti. (25) düşünceyi açıklama ve yayma hürriyet (26) ve bilim ve sanat hürriyeti (27) demokratik haklar yasal metinlerle yer almakta; uygulanmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

Sözün sonunda; Türkiye Coğrafyası'nda fırsatçılık bağlamıyla değil; Cumhuriyetçi Demokrasinin çoğulcu, katılımcı, paylaşımcı, dayanışmacı, halkçı, ulusalcı iklimli Atatürk İlkeleriyle siyaset yapma ve politikalar üretme önemsenmelidir. Çünkü; toplumsal, ulusal yararı gözeten ve yurttaş bireye saygıyı öne çıkaran "eşitlik ilkesi" evrensel ve karşı konulmaz bir ilkedir (Turner 2020).

Kaynaklar

"Opportunism | economics | Britannica". *www.britannica.com. 25 Şubat 2023.*

Manza, J. (2020). **Eşitsizlik**. Çev: Çağrı Mutaf. Ed: Bryan S. Turner. ss.288-293. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Mardin, Ş. (2017). Şerif Mardin Mahalle Baskısı Kavramını Anlatıyor. **Medyascope.** 07 Eylül.

Turner, Bryan S. (2020). **Eşitlik**. Çev: Çağrı Mutaf. Ed: Bryan S. Turner. ss.286-288. İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

T.C. Anayasası (1982) **Türkiye Cumhuriyeti Anayasası.** Ankara: TBMM. 2709 Sayılı Kanun, 7.11.1982.

Etiksel İlke

Burada yer verilen görüşlerden yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi

e-posta : mkara@gazi.edu.tr
Web (1) : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2) :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID:https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları

Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji,güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları

Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
X : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Youtube :AkademikAda